

УДК 930/929(367)

DOI:

Ігор Стамбол,

кандидат історичних наук, доцент кафедри бібліотекознавства та інформології,

Інституте журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка

вул. Маршала Тимошенка, 13 «Б», м. Київ, 04212, Україна

e-mail: i.stambol@kubg.edu.ua;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3099-3862>

СЛОВ'ЯНСЬКА ПОЛІТИЧНА БІОГРАФІКА НА СТОРІНКАХ ЖУРНАЛУ «Slovanský přehled»

У статті висвітлено тенденції слов'янської політичної біографіки, зокрема у контексті західних та південних слов'ян, у чеській науці ХХ століття на основі публікацій у науковому журналі «Slovanský přehled» («Слов'янський огляд»). З'ясовано, що в міжвоєнну епоху чеських дослідників найбільше цікавила югославська політична біографіка. За доби «соціалістичної» Чехословаччини найбільшою кількістю досліджень болгарських соціалістів, які були прийнятними ідеологічно для ідеології «соцтабору».

Ключові слова: Слов'янська біографія, політична біографія, «Slovanský přehled», чеська історіографія, славістика.

Славістика, як полідисциплінарний напрям, що вивчає слов'янські культури та їхній взаємовплив прямо пов'язана із біографістикою, тобто дисципліною, що ставить предметом дослідження людину і її здобутки. Незважаючи на двохсотлітню історію славістики та великі мовознавчі, культурологічні, історичні та інші здобутки у цій царині, питання того, як окремі слов'янські народи досліджують видатних представників інших слов'янських народів, ким саме цікавляться, та з якою метою піднімається досить рідко. Розв'язати цю проблему може біографічна славістика, як людно-орієнтований аспект полідисциплінарного славістичного дискурсу. Раніше це питання підіймалося зрідка, зокрема у публікаціях на тему україн-

ської біографічної славістики [1], а також – в дослідженнях, присвячених ученим-славістам.

У той же час політичні біографії, які є одним із найпопулярніших жанрів біографіки у більшості народів світу є відзеркаленням суспільно політичного розвитку суспільств. Тому і в контексті слов'янської біографіки також є актуальним погляд, наскільки зацікавлені дослідники певних слов'янських країн відомими політичними діячами інших слов'янських народів. Зокрема, тенденцію чеських досліджень у напрямі слов'янської політичної біографіки ХХ століття можна з'ясувати на сторінках одного з найвагоміших місцевих журналів, яким є «Slovanský přehled» («Слов'янський огляд») – науковий журнал, що вже понад століття (з 1898 р.) висвітлює питання культури, літератури, історії та інші різноманітні аспекти міжслов'янських взаємин. Видання розвивається в межах програм Чеської Академії наук, має дуже солідний редакційний склад. Отже, цілком може виступати репрезентативним в контексті виявлення тенденцій, зокрема і в політичній слов'янській біографіці. Звідси, об'єкт дослідження цієї статті – слов'янська політична біографіка, предмет – статті авторства чеських дослідників, присвячені політичним діячам південних і західних слов'ян. Мета – з'ясувати тенденції слов'янської політичної біографіки в Чехії у період ХХ століття.

Варто відзначити, що перелік публікацій журналу зібрано у докладні бібліографічні покажчики які дозволяє швидше з'ясувати, які публікації стосуються політичних біографій [15]. Також публікаціям у цьому чеському виданні присвячено історіографічні нариси, зокрема вміщений у одному з номерів за 2015 рік [16].

За ХХ століття журнал «Slovanský přehled» мав дві коротких перерви: в часи Першої та Другої світових війн. Відновлення ж видання редакція зустрічала в кардинально відмінних суспільно-політичних умовах: незалежній Чехословаччині та «соціалістичній» Чехословаччині. Внутрішньодержавні обставини впливали і на наукові публікації, тому варто розуміти відмінності періодів: імперського, незалежної Чехословаччини, «соціалістичної» Чехословаччини та сучасної Чеської республіки. Перший, тобто пов'язаний з Авторо-Угорською владою у Чехії, не позначився статтями на політично-біографічну тематику.

А міжвоєнний період означився кількома біографічними публіка-

ціями у журналі «Slovanský přehled», зокрема політичними. Значне зацікавлення дослідників викликала Югославія (КСХС), що втілювалося у кілька статей з політичною біографією сербських політиків, зокрема, короля Александра та Светозара Прибичевича. Вбивство Александра – «короля-об'єднувача» відзначено доволі глорифікаційним нарисом про його діяльність, зокрема, наголошено, що його фактично диктаторська форма правління була спричинена не його бажанням до повної влади, а стала ледь не єдиним шляхом для порятунку держави, яку він успадкував від батька [27]. Через два роки після цього опубліковано нарис щодо, фактично, політичного опонента короля Александра – С. Прибичевича, де відзначено його здобутки в напрямі демократизації суспільства та еміграційну діяльність. Окремо розглянемо і його політичну біографію короля Югославії – книгу з красномовною назвою «Диктатура Александра» [20].

Період після Другої світової війни в чехословацькій науці позначався ідеологічним тиском з боку ССРСР, який прямо відбився і на славістиці: совєцькі «соціалістичні» маркери у тематиці трапляються досить часто. Водночас, кількість статей за понад сорок років становить понад сто докладних біографічних досліджень, а серед них найповажніше місце займають політичні життєписи, що, вочевидь, можна пояснити бажанням авторів встановити новий героїчний пантеон серед слов'янського світу, який майже увесь опинився у сталінській орбіті впливу.

Найбільше нарисів періоду присвячено болгарським суспільно-політичним діячам. Цю тенденцію можна пояснити відповідністю їхньої діяльності до «ідеалів», що панували в країнах соціалістичного табору. Найпопулярнішою постаттю був комуністичний діяч Георгій Дімітров. За вказаний період досліджено його місце у чеській історіографії [8], місце Праги у його діяльності [19], відзначено взаємозв'язки Г. Дімітрова з лідером чеських комуністів Клементом Готтвальдом [9], боротьбу чехів за його свободу [6], значення болгарського комуніста для оборони Чехословаччини [21], нарис щодо руху на його захист у Словаччині [14], спогади самого Г. Дімітрова [12] та ще декілька великих його життєписів [12; 7; 17; 29]. Автор більшості статей про Г. Дімітрова – Аморт Честмір – історик, викладач Філософського факультету Карлового університету в Празі.

Серед інших болгарських політиків досліджено політичне визнання Христо Ботева [28], Георгія Раковського, Василя Левського, якого зображено у дусі «соціалізму», як борця за свободу балканських народів [4; 5], Райко Даскалова – огляд політичної та дипломатичної служби з типовим для біографічної славістики поглядом на «приятельство» з Чехословаччиною [3]. Ніколу Йонкова Вапцарова та Василя Коларева, також болгарського комуніста, досліджено в контексті співпраці з Чехословаччиною [13]. Те ж стосується і розвідки Й. Коларжа щодо Александра Стамболійського. Також висвітлено життєві віхи Дімітра Благоєва та його оцінки педагогічної думки Яна Амоса Коменського [10; 11].

Меншу, але також помітну кількість досліджень політичної біографіки у журналі присвячено польським діячам. Причому, на відміну від болгаристичних досліджень, полоністичні стосуються діячів давніших епох: XVI–XIX ст., зокрема королям Владиславу Ягяйлу, який сприяв союзу з Великим князівством Литовським [23], Казимиру Великому, Сигізмунду Августу – останньому королю династії Ягелонів [24], а також Станіславу Понятовському, завершення діяльності якого стало кінцем монархічної державності Речі Посполитої [22]. Основним дослідником королівських біографій на сторінках журналу «Slovanský přehled» виступив полоніст Яромір Мікулка. Поряд із королями, відзначено статтею як «борця за свободу» Тадеуша Костюшку [26], соціаліста Леона Василевського [31], а також найбільш сприятливого для тогочасного режиму як у Польщі так і в Чехословаччині Казимира Келес-Крауза, якого Й. Колейка представив як теоретика та одного з найпомітніших польських соціалістів рубежу XIX і XX ст. У 1968 році Ярослав Валента опублікував низку статей, присвячених діяльності та причинам загибелі польського генерала та члена уряду у вигнанні Владислава Сікорського [32].

Сербська політична біографіка представлена згадкою про князя Михаїла Обреновича та популярним у славістиці 50-х років нападом на Й. Броз Тіта і звинувачення його у фашизмі [25]. Серед хорватських політиків відзначено зв'язки чеського «прогресивного» руху із борцем за незалежність Хорватії Степаном Радічем [30], а також окре-

мі аспекти «таємної» політичної діяльності головного хорватського ідеолога ілліризму (хорватського відродження) Людевіта Гая [35].

Єдиний український політичний діяч, якого згадано на сторінках журналу в період «соціалістичної» Чехословаччини – Пилип Орлик. Але на відміну від більшості сучасних напрямів дослідження цього видатного конституціоналіста та борця проти московської тиранії, автор зупинився на генеалогічних питаннях його біографії, зокрема гіпотезі щодо чеського походження гетьмана-емігранта [18].

Доповненням картини слов'янської політичної біографіки у Чехії є окрема масивна група біографічних заміток журналу «Slovanský přehled» – некрологи та невеликі нариси, приурочені до річниць, літераторів, науковців, славістів, політиків. Серед політиків, найбільше повідомлень стосується болгарських діячів. Для порівняння, серед митців – переважають поляки. Цих сусідів чеські дослідники, вочевидь, знають найліпше, адже різноманіття професій серед згадок про поляків також найбільше. Болгарських політиків згадано найбільше, вочевидь у контексті значної відповідності їхнього доробку, зокрема «соціалізму», до ідеології сталінсько-хрущовсько-брежнєвської епохи.

Таким чином, політична біографіка досить добре висвітлена на сторінках журналу «Slovanský přehled» і дає можливість визначити основні тенденції цього роду досліджень у Чехії за ХХ століття. У міжвоєнну епоху чеських дослідників найбільше цікавила югославська політична біографіка. Ймовірно, це пояснюється захопленням дослідників розмахом слов'янської країни, яка вийшла з Першої світової у колі переможниць. Найбільша ж кількість політичних життєписів з'явилася за доби «соціалістичної» Чехословаччини і стосувалася глорифікації, або висвітлення «взаємності» між слов'янськими соціалістами, які були прийнятними ідеологічно. Такими на той час вважалися більшість болгарських соціалістів, тому їх відзначено найбільшою кількістю досліджень. З іншого боку, у цей період траплялися нариси «антигероїв» слов'янського світу, яким типово для більшості слов'янських науковців став Йосип Броз Тіто. Водночас, досить багато публікацій стосується поляків, але попередніх історичних епох, що є свідченням зацікавлення чеських дослідників культурою та спадщиною сусіднього народу.

Список бібліографічних посилань

1. *Стамбол І.* Біографічна славістика в Україні останніх десятиліть (за матеріалами наукового збірника «Проблеми слов'язнавства» // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. Київ, 2019. Вип. № 54. – С. 292–303 <https://doi.org/10.15407/np.54.292>
2. *Amort Ā.* Od mládí revolucionářem. Příspěvek k životopisu Jiřího Dimitrova v údobí od počátků jeho politické činnosti do Velké říjnové socialistické revoluce. *Slovanský přehled*, roč. 58, 1972, zvláštní číslo, 1–13.
3. *Amort Ā.* Rajko Daskalov – bulharský státník, diplomat a přítel Československa. K 100. výročí jeho narození. *Slovanský přehled*, 1987, roč. 73, č. 5, 435–448.
4. *Amort Ā.* Vasil Levski, revoluční bojovník za svobodu balkánských národů. *Slovanský přehled*, 1951, roč. 27, č. 5–6, 242–245.
5. *Amort Ā.* Sto let od smrti bulharského revolučního demokrata Vasila Levského, *Slovanský přehled*, 1973, roč. 59, č. 3, 264–268.
6. *Amort, Ā.* Boj našeho lidu za osvobození Jiřího Dimitrova ze spárů fašismu. *Slovanský přehled*, 1954, roč. 40, č. 3, 81–83.
7. *Amort, Ā.* Jiří Dimitrov a boj o jednotnou frontu v Československu v letech 1929–1933. *Slovanský přehled*, 1982, roč. 30 [80], č. 1, 35–57.
8. *Amort, Ā.* Jiří Dimitrov v československé historiografii. *Slovanský přehled*, 1982, roč. 68, č. 3, 202–210.
9. *Amort, Ā.* Klement Gottwald a Georgi Dimitrov, *Slovanský přehled*, 1977, roč. 63, č. 1, 40–45.
10. *Amort, Ā.* Velký syn bulharského lidu – Dimitr Blagoev. *Slovanský přehled*, 1956, roč. 42, č. 7.
11. *Babov, Kiril G.* Dimitr Blagoev o Janu Amosu Komenském. *Slovanský přehled*, 1957, roč. 43, č. 7, 235–236.
12. *Amort, Ā.* Vzpomínáme velkých synů bulharského lidu – Jiřího Dimitrova a Vasila Kolarova. *Slovanský přehled*, 1957, roč. 43, č. 6, 185–186.
13. *Baev, J.* Vasil Kolarev a Československo. *Slovanský přehled*, 1987, roč. 73, č. 3, 265–272.
14. *Bystrický V.* Hnutí na obranu Dimitrova na Slovensku. K 30. výročí procesu v Lipsku. *Bystrický, Slovanský přehled*, 1963, roč. 49, č. 5, S. 255–257.
15. *Herman, K.* Slovanský přehled 1898–1967: bibliografický soupis. Praha: Československá akademie věd. 1968. Slovanský přehled 1968–1980 : bibliografický soupis / sestavila Milada Boháčová. Praha : Tisková, ediční a propagační služba místního hospodářství, 1984.
16. *Hladký Ladislav* Dějiny jihovýchodní Evropy (Balkánu) na stránkách časopisu. *Slovanský přehled*. 2015. Ā. 3. 575–592.

17. *Hlušička, J.* Jiří Dimitrov, velký bojovník a vlastenec. *Slovanský přehled*, 1952, roč. 38 č. 6, 198–199.
18. *Hostička V.* Filip Orlyk, ukrajinský exhetman českého původu? (Z dějin ukrajinského politického myšlení první poloviny 18. století). *Slovanský přehled*, 1969, roč. 55, č. 1, 73–81.
19. *Kolář, J.* Jiří Dimitrov. Zahraniční zastupitelství BZLS v Praze a jednotná fronta bulharských komunistů a zemědělců. *Slovanský přehled*, 1982, roč. 68, č. 3, 177–188.
20. *Kopecký J.* Politický profil Svetozara Pribičeviče. *Slovanský přehled*, 1936, roč. 28, č. 8, 269–272.
21. *Kral V. Jiří Dimitrov a obrana Československa.* *Slovanský přehled*, 1972, zvl. číslo, 21–34.
22. *Mikulka, J.* Cesta Stanislava Poniatowského r. 1784 přes Čechy a Moravu. *Slovanský přehled*, 1974, roč. 60, č. 1, 24–32.
23. *Mikulka, J.* Vladislav Jagello. Mikulka, Jaromír. *Slovanský přehled*, 1969, roč. 55, č. 3, 238–247.
24. *Mikulka, J.* Zikmund August - poslední Jagellovec (14520–1572). *Slovanský přehled*, 1969, roč. 55, č. 4, 319–328.
25. *Pirinski J.* Proti nebezpečí Titova fašismu. *Slovanský přehled*, 1950, roč. 36, č. 3, 114–116.
26. *Řeháček, L.* Tadeusz Kościuszko – bojovník za svobodu. *Slovanský přehled*, 1951, roč. 37, č. 2, 68–69.
27. *Ripka H.* Za králem Alexandrem, *Slovanský přehled*, roč. 26, 1934, č. 8, 225–227
28. *Simov, S.* Politický význam Christa Boteva. *Slovanský přehled*, 1946, roč. 32, č. 9–10, 493–497.
29. *Spurný, G.* Georgi Dimitrov, přítel a bojovník lidu. *Slovanský přehled*, 1958, roč. 44, č. 6, 195–196.
30. *Šťastný V.* Stjepan Radić a české pokrokové hnutí, *Slovanský přehled* 1972, roč. 58, č. 3, 244–255.
31. *Šťastný, V.* Leon Wasilewski a české slovanství. *Slovanský přehled*, 1966, roč. 52, č. 4, 201–207.
32. *Valenta, J.* Generál Władysław Sikorski – otázky a odpovědi. *Slovanský přehled*, 1968, roč. 54, č. 5, (1968,) s. 410–418.
33. *Valenta, J.* Osudný Gibraltar generála Sikorského. Atentát nebo náhoda? *Slovanský přehled*, roč. 1968, , č. 3, 252–257.
34. *Valenta, J.* Záhady a intriky kolem gen. Sikorského. (2. část). *Slovanský přehled*, 1968, roč. 54, č. 4, 325–331.
34. *Žáček V.* O «tajné» politice Ljudevita Gaje. Žáček, Václav. *Slovanský přehled*, 1973, roč. 59, č. 4, 266–273.

References

1. Stambol, I. (2019) .Biografichna slavistyka v Ukraini ostannikh desiatylyt (za materialamy naukovoho zbirnyka “Problemy slovianoznavstva”) [Biographical Slavonic Studies in Ukraine in Recent Decades (based on the scientific collection “Problems of Slavonic Studies”). Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteki Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho [Scientific works of the National Vernadsky Library of Ukraine]. issue 54. 292–303. <https://doi.org/10.15407/np.54.292> [in Ukrainian].
2. Amort Č. (1972). Od mládí revolucionářem. Příspěvek k životopisu Jiřího Dimitrova v údobí od počátků jeho politické činnosti do Velké říjnové socialistické revoluce [Since his youth as a revolutionary. A contribution to the biography of Jiří Dimitrov in the period from the beginnings of his political activity to the Great October Socialist Revolution]. *Slovanský přehled*, roč. 58, zvláštní číslo, 1–13 [In Czech].
3. Amort Č. (1987). Rajko Daskalov – bulharský státník, diplomat a přítel Československa. K 100. výročí jeho narození [Rajko Daskalov - Bulgarian statesman, diplomat and friend of Czechoslovakia. To the 100th anniversary of his birth.]. *Slovanský přehled*, , roč. 73, č. 5, 435–448 [In Czech].
4. Amort Č. (1951). Vasil Levski, revoluční bojovník za svobodu balkánských národů [Vasil Levski, a revolutionary fighter for the freedom of the Balkan nations]. *Slovanský přehled*, roč. 27, č. 5–6, 242–245 [In Czech].
5. Amort Č. (1973). Sto let od smrti bulharského revolučního demokrata Vasila Levského [One Hundred Years Since the Death of the Bulgarian Revolutionary Democrat Vasil Levsky], *Slovanský přehled*, roč. 59, č. 3, 264–268 [In Czech].
6. Amort, Č. (1954). Boj našeho lidu za osvobození Jiřího Dimitrova ze spárů fašismu [The struggle of our people for the liberation of Jiří Dimitrov from the clutches of fascism]. *Slovanský přehled*, , roč. 40, č. 3, 81–83 [In Czech].
7. Amort, Č. (1982). Jiří Dimitrov a boj o jednotnou frontu v Československu v letech 1929-1933 [Jiří Dimitrov and the struggle for a united front in Czechoslovakia in the years 1929-1933]. *Slovanský přehled*, roč. 30 [80], č. 1, 35–57 [In Czech].
8. Amort, Č. (1982). Jiří Dimitrov v československé historiografii [Jiří Dimitrov in Czechoslovak Historiography.]. *Slovanský přehled*, roč. 68, č. 3, 202–210 [In Czech].
9. Amort, Č. (1977). Klement Gottwald a Georgi Dimitrov [Klement Gottwald and Georgi Dimitrov], *Slovanský přehled*, roč. 63, č. 1, 40–45 [In Czech].
10. Amort, Č. (1956). Velký syn bulharského lidu – Dimitr Blagoev [The great son of the Bulgarian people]. *Slovanský přehled*, roč. 42, č. 7 [In Czech].

11. Babov, K.G. (1957). Dimitr Blagoev o Janu Amosu Komenském [Dimitr Blagoev about Jan Amos Comenius]. *Slovanský přehled*, roč. 43, č. 7, 235–236 [In Czech].

12. Amort, Č. (1957). Vzpomínáme velkých synů bulharského lidu – Jiřího Dimitrova a Vasilu Kolarova [We remember the great sons of the Bulgarian people – Jiří Dimitrov and Vasil Kolarov]. *Slovanský přehled*, roč. 43, č. 6, 185–186 [In Czech].

13. Baev, J. (1987). Vasil Kolarev a Československo [Vasil Kolarev and Czechoslovakia]. *Slovanský přehled*, roč. 73, č. 3, 265–272 [In Czech].

14. Bystrický V. (1963). Hnutie na obranu Dimitrova na Slovensku. K 30. výročiu procesu v Lipsku [Movement for the defense of Dimitrov in Slovakia. To the 30th anniversary of the Leipzig trial], *Slovanský přehled*, roč. 49, č. 5, S. 255–257 [In Czech].

15. Herman, K. (1984). *Slovanský přehled 1898-1967: bibliografický soupis*. Praha: Československá akademie věd. 1968. *Slovanský přehled 1968–1980: bibliografický soupis / sestavila Milada Boháčová* [Slavonic Review 1968–1980: bibliographic list / compiled by Milada Boháčová]. Praha: Tisková, ediční a propagační služba místního hospodářství [In Czech].

16. Hladký L. (2015). (Dějiny jihovýchodní Evropy (Balkánu) na stránkách časopisu [History of Southeast Europe (Balkans) on the pages of the magazine]. *Slovanský přehled*. Č. 3. 575–592 [In Czech].

17. Hlušíčka, J. (1952). Jiří Dimitrov, velký bojovník a vlastenec [Jiří Dimitrov, a great warrior and patriot]. *Slovanský přehled*, roč. 38 č. 6, 198–199 [In Czech].

18. Hostička V. (1969). Filip Orlyk, ukrajinský exhetman českého původu? (Z dějin ukrajinského politického myšlení první poloviny 18. století) [Filip Orlyk, Ukrainian exhetman of Czech origin? (From the history of Ukrainian political thought in the first half of the 18th century)]. *Slovanský přehled*, roč. 55, č. 1, 73–81 [In Czech].

19. Kolář, J. (1982). Jiří Dimitrov. Zahraniční zastupitelství BZLS v Praze a jednotná fronta bulharských komunistů a zemědělců [Jiří Dimitrov. BZLS foreign embassy in Prague and a united front of Bulgarian communists and farmers]. *Slovanský přehled*, roč. 68, č. 3, 177–188 [In Czech].

20. Kopecký J. (1936). Politický profil Svetozara Pribičeviče [Political profile of Svetozar Pribičevič]. *Slovanský přehled*, roč. 28, č. 8, 269–272 [In Czech].

21. Kral V. (1972). *Jiří Dimitrov a obrana Československa* [Jiří Dimitrov and the Defense of Czechoslovakia]. *Slovanský přehled*, zvl. číslo, 21 – 34 [In Czech].

22. Mikulka, J. (1974). Cesta Stanislava Poniatowského r. 1784 přes Čechy a Moravu [Stanislav Poniatowski's Journey in 1784 through Bohemia and Moravia]. *Slovanský přehled*, roč. 60, č. 1, 24–32 [In Czech].

-
23. Mikulka, J. (1969). Vladislav Jagello. *Slovanský přehled*, roč. 55, č. 3, 238–247 [In Czech].
24. Mikulka, J. (1969). Zikmund August - poslední Jagellovec (14520–1572) [Zikmund August – The Last Jagiellonian (14520–1572)]. *Slovanský přehled*, roč. 55, č. 4, 319–328 [In Czech].
25. Pirinski J. (1950). Proti nebezpečí Titova fašismu [Against the Dangers of Tito's Fascism]. *Slovanský přehled*, roč. 36, č. 3, 114–116 [In Czech].
26. Řeháček, L. (1951). Tadeusz Kościuszko – bojovník za svobodu [Tadeusz Kościuszko - a freedom fighter]. *Slovanský přehled*, roč. 37, č. 2, 68–69 [In Czech].
27. Ripka H. (1934). Za králem Alexandrem [Behind King Alexander]. *Slovanský přehled*, roč. 26, č. 8, 225–227 [In Czech].
28. Simov, S. (1946). Politický význam Christa Boteva [The Political Significance of Christ Botev]. *Slovanský přehled*, roč. 32, č. 9–10, 493–497 [In Czech].
29. Spurný, G. (1958). Georgi Dimitrov, přítel a bojovník lidu [Georgi Dimitrov, a friend and defender of the people]. *Slovanský přehled*, roč. 44, č. 6, 195–196 [In Czech].
30. Šťastný V. (1972). Stjepan Radić a české pokrokové hnutí [Stjepan Radić and the Czech Progressive Movement], *Slovanský přehled*, roč. 58, č. 3, 244–255 [In Czech].
31. Šťastný, V. (1966). Leon Wasilewski a české slovanství [Leon Wasilewski and Czech Slavdom]. *Slovanský přehled*, roč. 52, č. 4, 201–207 [In Czech].
32. Valenta, J. (1968). Generál Władysław Sikorski - otázky a odpovědi [General Władysław Sikorski – Questions and Answers]. *Slovanský přehled*, roč. 54, č. 5, pp. 410–418 [In Czech].
33. Valenta, J. (1968). Osudný Gibraltar generála Sikorského. Atentát nebo náhoda [The Fateful Gibraltar of General Sikorsky. Assassination or accident]? *Slovanský přehled*, č. 3, 252–257 [In Czech].
34. Valenta, J. (1968). Záhady a intriky kolem gen. Sikorského. (2. část) [Mysteries and intrigues around gen. Sikorsky. (Part 2)]. *Slovanský přehled*, roč. 54, č. 4, 325–331 [In Czech].
35. Žáček V. (1973). O «tajné» politice Ljudevita Gaje [On the «secret» policy of Ljudevit Gaja]. *Slovanský přehled*, roč. 59, č. 4, 266–273 [In Czech].

Стаття надійшла до редакції 20.04.2020 р.

Ihor Stambol,

PhD (Historical sciences), docent of the Department of Library Studies and Informology of the Institute of Journalism of Borys Grinchenko Kyiv University.

Marshal Timoshenko, 13 «B», Kyiv, 04212, Ukraine

e-mail: i.stambol@kubg.edu.ua;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3099-3862>

**Slavonik political biography on the «Slovanský přehled»
(«Slavonic revue») pages**

The article reviews trends in political biography of Slavonic studies, in particular in the context of Western and Southern Slavs, in Czech science of the twentieth century on the basis of publications in the scientific journal «Slovanský přehled» (“Slavonic Review”). Biographical Slavonic studies are almost unexplored aspects of the historiographical and literary narrative, which contains comparative moments that are inherent to Slavonic studies. The political biographies, which are part of one of the most popular genres of biography in most nations of the world, are a reflection of the socio-political development of societies and were published in the journal «Slovanský přehled» (“Slavonic Review”) are representative for the tendencies of twentieth-century Czech Slavonic studies.

In the interwar period, Czech researchers were most interested in Yugoslav political biography. This is probably due to the fascination of researchers with the scale of the Slavonic country, which emerged from the First World War among the winners. The largest number of political biographies appeared during the “socialist” Czechoslovakia and concerned the glorification or coverage of “reciprocity” between the ideologically acceptable Slavonic socialists. Most Bulgarian socialists were considered such at that time, so they were marked by the largest number of studies. On the other hand, during this period there were sketches of “antiheroes” of the Slavic world, which was typical of most Slavic scholars, Josip Broz Tito. At the same time, many publications concern Poles, but previous historical epochs: XVI–XIX centuries, in particular kings Vladislav Jagiello, who facilitated the alliance with the Grand Duchy of Lithuania, Casimir the Great, Sigismund Augustus – the last king of the Jagiellonian dynasty and others, which is evidence of the interest of Czech researchers in the culture and heritage of the neighboring people.

Keywords: Slavonik biography, political biography, «Slovanský přehled», Czech historiography, Slavonic studies.